

Asia: VM037:00/2016

Hallituksen esitysluonnos eduskunnalle maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa sekä valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskevaksi lainsäädännöksi

Kohta 1. Tässä voitte kommentoida maakunnalle nyt siirrettäviksi ehdotettavia tehtäviä tehtäväaloittain: kattavatko ehdotukset kaikki tehtäväalan tehtävät, jotka pitäisi siirtää? (1. MAKU II yleisperustelut luvut 2.3- 2.3.21)

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 1? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 2.

Kyllä (vastauskohdat aukeavat, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Terveydensuojelu, tupakkavalvonta, elintarvikevalvonta sekä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta ja eläinlääkäripalvelut (HE 2.3.1)

Kommenttinne tehtävälästä

Lakiehdotuksessa on kuvattu terveydensuojelu- ja tupakkalain osalta myös tulevaan Valtion lupa- ja valvontavirastoon siirtyvät tehtävät. Terveydensuojelulain pykälästä on lupa- ja valvontavirastoon siirtyvistä tehtävistä poistettu aluehallintovirastojen nykyisin hoitamat tehtävät ja esitetty vain nykyisen Valviran tehtävät. Myös aluehallintovirastojen nykyiset tehtävät siirtyvät lupa- ja valvontavirastoon. Näitä ovat mm. maakuntien ohjaus, valvonta ja arviointi.

Lisäksi esitetään, että terveydensuojelu- ja tupakkalakiin tulee kirjata maakuntien valvonta ja ohjaus, arviointi- ja ohjauskäynnit, määräykset ja pakkokeino, hallinnollinen ohjaus sekä tiedoksisaantioikeus vastaavasti kuin ne on kirjattu sosiaali- ja terveystoimen osalta, jotta lupa- ja valvontaviraston suorittama ohjaus ja valvonta näyttäytyy asiakkaille yhdenmukaisesti.

Aluehallintovirastoista maakuntiin siirtyvien tehtävien osalta esitetään lainsäädäntöön lisättäväksi maakuntien velvoite hoitaa tehtäviä ylimaakunnallisesti.

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta ja eläinlääkäripalvelut (HE 2.3.1)

Säädösluonnoksessa ei ole säädetty, mikä taho maksaa maakunnan viranhaltijoiden ottamien eläintautiepäilynäytteiden, eläintautivalvontanäytteiden ja eläintautien hävittämisen yhteydessä otettujen viranomaisnäytteiden tutkimuskustannukset. Lisäksi eläinlääkäreiden ottamien vierasainevalvontaohjelman mukaisten näytteiden tutkimuskustannusten ja täydentävien ehtojen valvontaan liittyvien näytteiden tutkimuskustannusten maksajaa ei ole myöskään säädetty. Näiden, nyt Eviran maksamien kustannusten tulisi jatkossa kuulua valtion maksettavaksi, koska näytteet otetaan Eviran ohjauksessa ja määräyksestä sekä Eviran laatimien ohjelmien ja otantojen perusteella.

Ympäristöterveydenhuoltoa koskevissa säädösluonnoksissa on pääsääntöisesti nimetty viranomaiseksi maakunta ja terveydensuojelulaissa monijäseninen toimielin.

Ympäristöterveydenhuollon lainsäädännöissä tulisi olla säädetty yhdenmukaisesti siitä, mikä taho on viranomainen.

2.3.1.1 kappale

Viimeinen lause ”kuntien tehtävät siirtyisivät maakunnille” on terveydensuojelun osalta oikein.

Aluehallintoviraston nykyisiä tehtäviä on kuvattu (s. 35) kahdessa kappaleessa. Kappaleista puuttuu taustatietoa, joka tulisi perusteluteksteihin lisätä: ”terveydensuojelulain 5 §:n nojalla aluehallintovirasto ohjaa ja valvoo terveydensuojelua toimialueellaan sekä arvioi kuntien terveydensuojelun valvontasuunnitelmat ja niiden toteutumista.”

Aluehallintoviraston yhtenä tärkeänä tehtävänä on toimialueellaan toimia alueellisina terveydensuojeluviranomaisena (ohjaa ja valvoo myös muutakin kuin kuntien terveysvalvonnan tehtäviä) sekä arvioida kuntien terveydensuojelun toimintaa. Nyt perusteluteksteistä nämä kaksi tehtävää eivät käy selkeästi esille. (kuten on elintarvikevalvonnan vastaavissa kohdissa 2.3.1.2.1)

Lisäksi perustelutekstistä puuttuvat seuraavat tiedot aluehallintovirastolle määrätyistä terveydensuojelulain mukaisista tehtävistä:

- Terveydensuojelulain 52 §:n mukaisesti Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) tai aluehallintovirasto toimialueellaan voi antaa määräyksiä, jotka ovat välttämättömiä terveydellisen haitan poistamiseksi tai sen syntymisen ehkäisemiseksi, milloin 51 §:ssä tarkoitettu terveyshaitta ulottuu laajalle alueelle tai muutoin on erityisen merkityksellinen.
- Terveydensuojelulain 17 §:n 4 mom. mukaisesti aluehallintovirasto voi myöntää määräaikaisen poikkeuksen talousveden laatuvaatimusten täyttämisestä vedenjakelualueella.
- Terveydensuojelulain 48 §:n mukaisesti poliisi ja aluehallintovirasto ovat velvollisia antamaan virka-apua kunnan terveydensuojeluviranomaiselle.

Maatalous ja maaseudun kehittäminen (HE 2.3.2)

Kommenttinne tehtävälästä

Laissa elintarvikevirastosta ja lain perusteluissa on mainittu Eviraan siirtyvän ainoastaan koe-eläintoimintaan liittyviä tehtäviä Etelä- ja Itä-Suomen aluehallintovirastosta. Lain perusteluihin pitäisi lisätä myös muut aluehallintovirastoista Eviraan siirtyvät tehtävät ja ne tulisi näkyä myös viraston tehtävissä varsinaisissa lakipykälissä.

Maataloustuotteiden markkinajärjestelyt, maatalouden tuotantopanosten turvallisuus, laatu ja käyttö sekä kasvinterveyden valvonta (HE 2.3.3)

Kommenttinne tehtävälästä

-

Kalatalous ja vesitalous (HE 2.3.4)

Kommenttinne tehtävälästä

-

Aluekehittämisviranomaisten eräät tehtävät (HE 2.3.5)

Kommenttinne tehtävälästä

-

Alueellisen lyhyen, pitkän ja keskipitkän aikavälin koulutustarpeiden ennakointi ja alueellisten koulutustavoitteiden valmistelu (HE 2.3.6)

Kommenttinne tehtävälästä

-

Maakunnan suunnittelu ja maakuntakaavoitus (HE 2.3.7)

Kommenttinne tehtävälästä

-

Kuntien alueiden käytön suunnittelun ja rakennustoimien järjestämisen edistäminen (HE 2.3.8)

Kommenttinne tehtävälästä

-

Luonnon monimuotoisuuden suojelun edistäminen ja kulttuuriympäristön hoito (HE 2.3.9)

Kommenttinne tehtävälästä

-

Maastoliikenneläin yleinen valvonta ja erityislupien myöntäminen liikuntarajoitteisille (HE 2.3.10)

Kommenttinne tehtävälästä

-

Vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyyn liittyvät valvontatehtävät (HE 2.3.11)

Kommenttinne tehtävälästä

-

Alueellisen liikuntaneuvoston äsettäminen yhteistyössä muiden maakuntien kanssa sekä liikunnan edistäminen maakunnassa alueellisen liikuntaneuvoston toiminnan kautta sekä ulkoilureittitehtävät (HE 2.3.12)

Kommenttinne tehtävälästä

Alueellisista liikuntaneuvostoista, niiden äettämisestä ja tehtävistä säädetään liikuntalain (390/2015) 7 §:ssä sekä valtioneuvoston äetuksessa liikunnan edistämisestä (550/2015). Ko. säädöksiä joudutaan muuttamaan uutta aluehallinnon rakennetta vastaavaksi (esitys MAKU II lakiehdotukset, sivu 447). Alueellisten liikuntaneuvostojen äettäminen ja nimittäminen sekä niiden tarve ja äema suhteessa maakuntaan on ratkaistava sen jälkeen, kun nähdään miten Valtion lupa- ja valvontavirasto alueellisesti ja toiminnallisesti organisoituu ja miten työnjaollisesti liikuntatoimen tehtävät viraston sisällä tullaan järjestämään.

Vesihuollon edistäminen ja suunnittelu, vesivarojen käytön ja hoidon sekä turvariskien hallinnan tehtävät, alueelliset luonnonvaratehtävät ja huolehtiminen ympäristö-, vesihuolto- ja vesistötöiden toteuttamisesta (HE 2.3.13)

Kommenttinne tehtävälästä

-

Vesien ja merensuojelu, vesien ja merenhoidon järjestäminen ja toteuttaminen sekä merialuesuunnittelu (HE 2.3.14)

Kommenttinne tehtävälästä

-

Ympäristötiedon tuottaminen ja ympäristötietouden parantaminen (HE 2.3.15)

Kommenttinne tehtävälästä

-

Alueelliset romaniäsiain neuvottelukuntia ja romaniäasioita koskevat tehtävät (HE 2.3.16)

Kommenttinne tehtävälästä

-

Yhteispalveluiden alueellinen järjestäminen ja kehittäminen (HE 2.3.17)

Kommenttinne tehtävälästä

-

Saariston liikenteen suunnittelu ja järjestäminen (HE 2.3.19)

Kommenttinne tehtävälästä

-

Maakunnan ja sen alueen kaikkien kuntien tekemällä sopimuksella maakunnan hoidettavaksi kunnissa siirretyt rakennusvalvonnan ja ympäristötoimen järjestämisen tehtävät, joiden hoitamiseen kunnat ovat osoittaneet maakunnalle rahoituksen (HE 2.3.20)

Kommenttinne tehtävälästä

-

Maakunnan muut tehtävät (HE 2.3.21)

Kommenttinne tehtävälästä

-

Muut huomiot maakunnille siirtyvien tehtävälöjen osalta

Muut mahdolliset huomionne tehtävälöistä

Alkoholihallinnon tehtävät

Lakiluonnoksen esityksestä poiketen aluehallintovirastöjen nykyiset alkoholihallinnon tehtävät olisi tarkoituksenmukaista koota Valtion lupa- ja valvontavirastöön yhdeksi toiminnalliseksi kokonaisuudeksi. Käytäntöjen ja tulkintojen yhdenmukaisuus sekä yrittäjien tasapuolinen kohtelu

ovat valtakunnallisessa virastossa paremmin varmistettavissa. Toiminta olisi kustannus-
tehokkaampaa kuin usean maakunnan alueelle, jopa alle yhden henkilötyövuoden yksiköihin
jakautuneena. Valtakunnallisessa virastossa voitaisiin nykyisellään olevat vähäiset resurssit käyttää
tehokkaammin. Kaikki alkoholihallinnon palvelut olisi järkevää saada yhdestä yhdenmukaisesti
toimivasta virastosta, joka takaisi myös korkean tason osaamisen. Myös yhteisten valtakunnallisten
sähköisten järjestelmien kehittäminen varmistuu paremmin yhdessä virastossa. Valtakunnallisista
tehtävistä huolimatta lupa- ja valvontaviraston toiminta jokaisessa maakunnassa varmistaa
alueellisen osaamisen ja paikallisten olosuhteiden huomioimisen sekä toimivan yhteistyön
maakuntiin ja kuntiin. Tehtävien kokoaminen Valtion lupa- ja valvontavirastoon mahdollistaa
alkoholihallinnon ja sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnan tehokkaan yhteistyön.

Kohta 2. Tässä voitte kommentoida Valtion lupa- ja valvontavirastoa koskevaa lakiehdotusta (2. Laki Valtion lupa- ja valvontavirastosta), sen yksityiskohtaisia perusteluja sekä sitä koskevia yleisperusteluosuuksia: Muutos- ja korjausehdotuksia Valtion lupa- ja valvontavirastoa koskevaan lakiehdotukseen ja sen yksityiskohtaisiin perusteluihin sekä mahdolliset kommentit yleisperusteluihin

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 2? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 3.

Kyllä (vastauskohdat aukeavat, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Luku 1 Valtion lupa - ja valvontaviraston asema ja tehtävät (1-4 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

1 § Toiminta-ajatus ja asema (1 mom)

Lakiehdotuksen mukaan viraston nimi tulisi olemaan Valtion lupa- ja valvontavirasto. Nimi kuvaa kuitenkin kapea-alaisesti ja osittain harhaanjohtavasti viraston monialaisuutta ja tehtävän työn sisältöä. Lakiesityksessä ja sen perusteluissa korostetaan viraston ohjaavaa luonnetta ja viraston ohjaustehtävää pidetään tärkeänä ennakkollisena, vuorovaikutteisena ja asiakaslähtöisenä toimintatapana. Valtion lupa-, ohjaus- ja valvontavirasto nimenä kuvaisi paremmin asiakaslähtöistä toimintatapaa.

Valmius ja varautumistehtävät

Aluehallintovirastojen yhteisen näkemyksen mukaan alueellisen varautumisen yhteensovittaminen, tukeminen ja valvonta tulisi säätää perustettavan Valtion lupa- ja valvontaviraston tehtäväksi siitä huolimatta, että nykyiset aluehallintovirastojen pelastustoimea koskevat valvontatehtävät siirtyisivät sisäministeriön tehtäväksi. Sisäministeriön linjausten myötä uuteen perustettavaan lupa- ja valvontavirastoon olisi jäämässä vain pelastustoimea koskeva laillisuusvalvonta.

Hallituksen esitysluonnoksen mukaan perustettavalla virastolla ei ole häiriötilanteiden aikana tehtäviä toimivaltaisten viranomaisten tukemiseksi. Perustettava virasto voisi toimia edelleen aluehallintovirastojen tapaan sekä valtioneuvoston, ministeriöiden että maakuntien tukena laajalaisissa tai useaa eri hallinnonalaa koskevissa häiriötilanteissa.

Uuden viraston vahvuutena on alueellinen läsnäolo ja uusien digitaalisten ratkaisujen tehokas käyttöönotto ja hyödyntäminen kaikessa toiminnassa. Virasto tulee hoitamaan useiden ministeriöiden tehtäviä ja toimimaan 18:lla paikkakunnalla, mistä johtuen sillä on edellytykset huomioida varautumisen yhteensovittamistehtävässään alueelliset ja paikalliset olosuhteet, rakenteet ja toimintamallit ja tukea maakuntia niiden alueellisessa varautumistehtävässä.

Uudelle valtion virastolle alkujaan suunnitellulla maakuntien alueellisen varautumisen yhteensovittamis- ja valvontatehtävällä varmistettaisiin yhteiskunnan tehokas varautuminen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa sekä riittävän tilannekuvan välittyminen tarvittaessa tehokkaasti valtioneuvostotasolle.

Alueelliset maanpuolustuskurssit ovat yksi keskeinen keino edistää alueellista varautumista ja tietoisuutta yhteiskunnan uhkista sekä valtion ja muiden toimijoiden varautumisjärjestelyistä. Alueellisten maanpuolustuskurssien järjestämiseksi tarvitaan puolustusvoimien rinnalle vahva valtiollinen ja alueella toimiva siviiliviranomainen. Myös valmiusharjoitusten järjestäminen tulee olla uudella Valtion lupa- ja valvontavirastolla. Vastuussa olevan tahon on oltava poikkihallinnollinen valtiollinen toimija, jolla on realistiset ja asemaansa perustuvat oikeudet saada tietoonsa tarpeelliset huoltovarmuutta ja varautumista koskevat välttämättömät tiedot kuntien, maakuntien, viranomaisten, elinkeinoelämän, kirkon ja kolmannen sektorin toimijoiden tarpeisiin. Useampaa maakuntaa koskevat valmiusharjoitukset ovat osa valtakunnallista poikkeusoloihin varautumista, jossa alueellisten erityispiirteiden ja toimijoiden tunteminen on olennaista yhteistyön varmistamiseksi.

Laajamittaisen maahantulon varautumisessa korostuu alueellinen ja paikallinen tuntemus sekä yhteistyö kuntien kanssa mm. tilojen käyttöönottoon liittyvissä asioissa. Laajamittaista maahantuloa ja siihen liittyvää varautumista koordinoivalla viranomaisella on oltava käytössään laaja asiantuntemus ja kokemus mm. sosiaali- ja terveydenhuollosta, opetustoimesta, käsitys kriittisen infrastruktuurin toiminnoista, yhteys järjestökenttään ja koko muuhun yhteiskuntaan. Lisäksi alueellinen laaja viranomaisyhteistyö laajamittaisen maahantulon tilannekuvan rakentamisessa on osoittautunut olennaisen tärkeäksi samoin kuin tiivis yhteydenpito alueen asukkaisiin. Aluehallintovirasto esittää, että laajamittaiseen maahantuloon liittyvät tehtävät siirrettäisiin uudistuksen yhteydessä ELY-keskuksista Maahanmuuttoviraston sijaan uuteen Valtion lupa- ja valvontavirastoon. Samalla on huomioitava riittävä resursointi.

Luku 2 Valtion lupa- ja valvontaviraston organisaatio (5 §)

Kommenttinne tästä pykälästä

-

Luku 3 Valtion lupa- ja valvontaviraston johtaminen (6-9 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 4 Valtion lupa- ja valvontaviraston ohjaus (10-13 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

Poikkihallinnollisuuden lisäämiseksi ohjausryhmän puheenjohtajuuden tulisi kiertää ohjaavien ministeriöiden kesken.

Sosiaali- ja terveysministeriöllä on ohjauksessa kahdenlainen rooli, se toisaalta ohjaa lupa- ja valvontavirastoa ja toisaalta maakuntia. Yhteistyön ministeriön osastojen sisällä sekä ministeriön ja lupa- ja valvontaviraston välillä tulee olla näissä tehtävissä saumatonta siten, ettei lupa- ja valvontaviraston ja ministeriön ohjaus ja valvonta ole ristiriidassa keskenään.

Luku 5 Sosiaali- ja terveysalan tehtävistä vastaavaa toimialaa koskevat erityissäännökset (14-19 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

Lakiehdotuksen 16 ja 17 §:t eivät koske ainoastaan sosiaali- ja terveystoimen tehtävien hoitamista, minkä vuoksi ne tulee sijoittaa lakiehdotuksessa niin, että ne koskevat kaikkia toimialoja.

Laillisuusvalvonnan hoitamiseksi tulee Opetus- ja kulttuuritoimen toimialalla olla samanlainen tiedonsaantioikeus kuin sosiaali- ja terveystoimessa ottaen huomioon, että laillisuusvalvonta koskee mm. oppilas- ja opiskeluhoitoa toteuttavia sosiaali- ja terveystoimen viranomaisia sekä varhaiskasvatusta. Opetustoimessa salassapitosäännökset eivät ole olleet esteenä esimerkiksi hallintokantelujen selvittämisessä, mutta tiedonsaantioikeuden ulottaminen koskemaan opetus- ja kulttuuritoimen toimialaa selkeyttäisi tilannetta myös lain tasolla.

Itä-Suomen aluehallintovirasto ei pidä myöskään perusteltuna lainsäädännöllisenä ratkaisuna sitä, että arviointitehtävät koskevat lakiehdotuksen mukaan vain sosiaali- ja terveystoimen toimialaa. Opetus- ja kulttuuritoimen nykyisissä tehtävissä peruspalvelujen arvioinnilla on voimassa olevaan aluehallintovirastolakiin perustuen vahva lainsäädännöllinen asema, ja vastuualueen suorittama peruspalvelujen arviointi on määrällisesti sekä laadullisesti merkittävin osa-alue

aluehallintovirastojen arviointityössä. Tämän vuoksi pelkkä viittaus lakiehdotuksen perusteluissa mahdollisuuteen suorittaa arviointia ei ole riittävä, vaan arviointitehtävästä tulisi säätää laissa kaikkia vastuualueita kattavasti.

17 §:ssä viitataan Valtion lupa- ja valvontaviraston 4 § 1 mom. 1 kohdan (sosiaali- ja terveysala) suorittamiin arviointitehtäviin.

Maakuntien terveydensuojelun arviointitehtävä on säädetty terveydensuojelulaissa. Tehtävä siirtyy aluehallintovirastoilta Valtion lupa- ja valvontavirastolle muutoksen yhteydessä.

Luku 6 Eräiden ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittely Valtion lupa- ja valvontavirastossa (20-23 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 7 Erinäiset säännökset (24-32 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Valtion lupa- ja valvontavirastoa koskevat yleisperustelut ja muut huomiot

Kommenttinne yleisperusteluista tai muut huomionne lakiehdotuksesta. (Pyydämme yksilöimään yleisperustelun osuuden, jota kommentoitte.)

-

Kohta 3 Tässä voitte kommentoida Ahvenanmaan valtionvirastosta annettua lakiehdotusta (3. Laki Ahvenanmaan valtionvirastosta), sen yksityiskohtaisia perusteluja sekä yleisperusteluosuuksia: Muutos- ja korjausehdotuksia Ahvenanmaan valtionvirastoa koskevaan lakiehdotukseen ja sen yksityiskohtaisiin perusteluihin sekä mahdolliset kommentit yleisperusteluihin

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 3? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 4.

Ei

Muutos- ja korjausehdotukset Ahvenanmaan valtionvirastoa koskevaan lakiehdotukseen ja sen yksityiskohtaisiin perusteluihin

Kommenttinne lakiehdotuksesta. (Pyydämme viittaamaan pykälään/pykäliin, joita kommentoitte.)

-

Ahvenanmaan valtionvirastoa koskevan lakiehdotuksen yleisperustelut ja muut huomiot

Kommenttinne yleisperusteluista tai muut huomionne lakiehdotuksesta. (Pyydämme yksilöimään yleisperustelun osuuden, jota kommentoitte.)

-

Kohta 4. Tässä voit kommentoida hallituksen esitykseen sisältyvää ehdotusta laiksi maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa sekä valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskevan lainsäädännön voimaannpanosta (6. Voimaannpanolaki): Muutos- ja korjausehdotuksia voimaannpanolain pykäliin ja yksityiskohtaisiin perusteluihin.

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 4? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 5.

Kyllä (vastauskohdat aukeavat, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Luku 1 Yleiset säännökset (1-3 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

Luku 1 Yksityiskohtaiset perustelut

Yleiset säädökset

3 §, momentti 3

Voimaannpanolain 1 §:ssä mainituilla laeilla toimeenpannaan mm. maakuntalain 6 §:n 1. momentin kohdan 5 mukaisten tehtävien siirto maakunnille. Maakuntalain perusteluissa on mainittu termi ympäristöterveydenhuolto, joka käsittää terveydensuojelun, tupakkavalvonnan, elintarvikevalvonnan, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan ja eläinlääkäripalvelut. Koska termi ympäristöterveydenhuolto on vakiintunut aiemmassa lainsäädännössä, tulisi se säilyttää myös maakuntalaissa.

Maakuntalaki § 6, 1. momentti, kohta 5 esitetään muutettavaksi seuraavasti:

”Ympäristöterveydenhuolto, joka käsittää terveydensuojelun, tupakkavalvonnan, elintarvikevalvonnan, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan ja eläinlääkäripalvelut”

Ympäristöterveydenhuollon maksut

Maakuntauudistuksessa tulisi pitää huolta siitä, että ympäristöterveydenhuollon maksut olisivat asiakkaille tasapuolisia ja oikeudenmukaisia.

Luku 2 Tehtäviä ja toimivaltaa koskevat säännökset (4-7 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 3 Henkilöstöä koskevat säännökset (8-10 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 4 Omaisuusjärjestelyt (11-26 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 5 Erinäiset säännökset (27-34 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

Valviran nykyisistä tehtävistä Fimealle on esitetty siirrettävän muun muassa terveydenhuollon laitteiden ja tarvikkeiden lupa- ja valvontatehtävät. Itä-Suomen aluehallintoviraston näkemyksen mukaan terveydenhuollon laitteiden ja tarvikkeiden lupa- ja valvontatehtävät pitää olla osa sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnan kokonaisuutta, koska ne ovat kiinteä osa potilas- ja asiakasturvallisuutta. Ne tulee sijoittaa Valtion lupa- ja valvontavirastoon, yhteen muun terveydenhuollon valvonnan kanssa. Lupa- ja valvontaviraston työsuojelutoimialalle kuuluu myös ko. laitteiden käyttäjien altistuksen valvonta. Ks. Valviran lausunto.

Kohta 5. Tässä voit kommentoida hallituksen esityksen sisältämiä muita 224 lakiehdotusta, joilla toteutetaan maakuntauudistuksen edellyttämät tehtävänsiirrot maakunnille, Valtion lupa- ja valvontavirastolle ja muille virastoilla: Muutos- ja korjausehdotuksia esitysluonnoksen pykäliin (4. MAKU II lakiehdotukset) ja yksityiskohtaisiin perusteluihin (5. MAKU II yksityiskohtaiset perustelut).

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 5? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 6.

Kyllä (vastauskohdat aukeavat, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Ulkoministeriö, 2 lakiehdotusta, luku 2.1 (lakiehdotukset 1-2)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

-

Oikeusministeriö, 32 lakiehdotusta, luku 2.2 (lakiehdotukset 1-32)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

-

Sisäministeriö, 6 lakiehdotusta, luku 1.1 (lakiehdotukset 1-3) ja luku 2.3 (lakiehdotukset 1-3)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

-

Puolustusministeriö, 2 lakiehdotusta, luku 2.4 (lakiehdotukset 1-2)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

-

Valtiovarainministeriö, 20 lakiehdotusta, luku 1.2 (lakiehdotukset 1-8) ja luku 2.5 (lakiehdotukset 1-12)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

-

Opetus- ja kulttuuriministeriö, 14 lakiehdotusta, luku 2.6 (lakiehdotukset 1-14)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

Alueellisista liikuntaneuvostoista, niiden asettamisesta ja tehtävistä säädetään liikuntalain (390/2015) 7 §:ssä sekä valtioneuvoston asetuksessa liikunnan edistämisestä (550/2015). Ko. säädöksiä joudutaan muuttamaan uutta aluehallinnon rakennetta vastaavaksi (esitys MAKU II lakiehdotukset, sivu 447). Alueellisten liikuntaneuvostojen asettaminen ja nimittäminen sekä niiden tarve ja asema suhteessa maakuntaan on ratkaistava sen jälkeen, kun selviää miten Lupa ja valvontavirasto alueellisesti ja toiminnallisesti organisoituu ja miten työnjaollisesti liikuntatoimen tehtävät viraston sisällä tullaan järjestämään.

Maa- ja metsätalousministeriö, 72 lakiehdotusta, luku 1.3 (lakiehdotukset 1-72)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

Lakiluonnoksen elintarvikelaissa ei ole määritelty maakunnan viranomaista lainkaan päinvastoin kuin esimerkiksi terveydensuojelulaissa (7 §). Viranomaisten määrittelyt ympäristöterveydenhuollossa tulisivat aluehallintoviraston näkemyksen mukaan olla yhteneväiset.

Metsästyslain (laki nro 14) muuttaminen

Lakiluonnoksen 23 §:ssä (metsästyksen rajoittaminen yleisen turvallisuuden vuoksi) on esitetty, että jos jouduttaisiin rajoittamaan metsästystä helposti leviävien eläintautien leviämisen estämiseksi, huolehtisi tehtävästä Varsinais-Suomen maakunta.

23 §:n otsikko ei riittävän kattavasti kuvaa sen sisältöä. Metsästyksen rajoittaminen helposti leviävien eläintautien leviämisen estämiseksi tulisi kirjoittaa omaksi pykäläksi tai pykälän otsikko tulisi lyhentää muotoon Metsästyksen rajoittaminen.

Kunkin maakunnan tulisi huolehtia alueellaan metsästysrajoitusten antamisesta, koska maakunnissa on paras asiantuntemus metsästysrajoitusten tarpeellisuudesta alueellaan.

Lakiehdotukset 29-33, 39-40, 55

Eläinten terveyttä ja hyvinvointia koskeviin lakeihin tulisi lisätä säädös, joka velvoittaisi maakuntaa antamaan hallintosäännössä toimivallan maakunnan viranhaltijalle lupa- ilmoitus- ja valvonta-asioissa sekä hallinnollisissa pakkokeinoissa. Päätöksiä tehdään runsaasti ja ne eivät ole yleistä etua koskevia päätöksiä, joita ei voitaisi delegoida viranhaltijalle. Delegoinnilla voidaan varmistaa, että alueen eläintautitilanne tai eläinten hyvinvointi ei vaarannu, kun päätökset voidaan tarvittaessa antaa viipymättä.

Lakiehdotukset 31, 32 ja 39

Säädösesityksen mukaan maakunnan on järjestettävä eläinsuojelulain 35 §:n, eläinten kuljetuksesta annetun lain 25 §:n ja eläintautilain 85 §:n mukainen kiireellisten tehtävien hoitaminen myös virkajan ulkopuolella. Lisätehtävät ovat perusteltuja. Osa tehtävistä on kuitenkin uusia ja osassa on laajennettu pätevystysvelvoitetta. Siksi maakunnalle tulee osoittaa lisäresursseja uusien tehtävien hoitamiseen.

Eläinsuojelulakiin valvontaviranomaiseksi ollaan kunnaneläinlääkärin ja aluehallintoviraston tilalle nimeämässä maakunta. Aluehallintovirasto pitää tärkeänä ja tarkoituksenmukaisena sekä selkeimpänä, että vastaavasti kuin eläintautilaissa (89 §), myös eläinsuojelulakiin lisätään kirjaus, että eläinsuojeluvalvonnasta vastaa vähintään viranhaltija, joka on eläinlääkäri. Lisäksi aluehallintoviraston näkemyksen mukaan eläinlääkärin koulutus antaa parhaat edellytykset eläinsuojeluvalvonnassa tarvittaviin keskeisiin, eläimen kivun ja kärsimyksen, hyvinvoinnin ja hoidon tarpeen arvioimiseen ja näiden mahdolliseen arviointiin esimerkiksi oikeudessa.

Eläintautilain 85 §:ssä ollaan eläintautipäivystystä laajentamassa koskemaan myös eläinten ja tuotteiden jäsenvaltioiden välisten siirtojen ja viennin valvontaan liittyviä kiireellisiä tehtäviä. Muutos on tarpeen, mutta eniten ongelmia päivystysaikaan ovat aiheuttaneet myös kiireelliset laittomat eläinten kolmasmaatuonnit esimerkiksi Venäjältä. Näiden osalta Evira on toimivaltainen viranomaisena. Eviraan pitäisi saada päivystys kolmas maa -tuontiasioille, koska kiireellistä päätöksentekoa vaativia kolmas maa -tuontejä on myös arki-iltaisina ja -öinä sekä viikonloppuisin.

Praktikkoeläinlääkäripäivystyksen lisäksi tarvitaan valtakunnallinen nykyistä läänineläinlääkäripäivystystä muistuttava eläintautipäivystys (maakuntien välisenä yhteistyönä, esim. 2 päivystäjää koko maassa), jossa maakunnan johtavat eläintautiasiantuntijat sekä mahdollisesti osa valvontaeläinlääkäreistä sekä valmiuseläinlääkäreistä päivystää helposti leviävien eläintautien varalta. Tautipäivystyksellä varmistetaan, että tautiepäilyissä saadaan näytteidenotto taudin toteamiseksi ja vahvistamiseksi sekä toimenpiteet taudin leviämisen ehkäisemiseksi sekä mahdollisen leviämisen selvittämiseksi käyntiin nopeasti, mikä on ensiarvoisen tärkeää juuri alkuvaiheessa. Olisi tärkeää, että myös Eviraan saataisiin arki-iltapäivystys eläintautiasioissa esimerkiksi yhteistyössä edellä mainitun kolmas maa - tuontipäivystyksen kanssa.

Lakiehdotus 37, Laki eläinlääkintähuoltolain muuttamisesta

Laissa eläinlääkäripalveluista 1 §:ssä ei mainita, että lain soveltamisalaan ei kuuluisi yksityisten eläinlääkäripalvelujen järjestäminen, vaan ainoastaan niiden valvominen. Kuitenkin laissa on säilymässä 27-28 §, joissa säädetään vaatimuksista yksityisille eläinlääkäripalveluille.

Lain 7 §:ssä ei enää ehdoteta säädettävän elintarvikkeiden turvallisuuden eikä eläinten terveyden tai hyvinvoinnin valvontaan liittyvistä tehtävistä, sillä näitä koskeva sääntely aiotaan siirtää omiin substanssilakeihin. Myös muihin pykäliin ollaan tekemässä vastaavia muutoksia, ja lain nimeä ollaan vastaavasti muuttamassa koskemaan pelkästään eläinlääkäripalveluja. Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan eläinten terveyden ja hyvinvoinnin sekä elintarvikevalvontaa ei kuitenkaan voida käytännössä erottaa maakunnallisista eläinlääkäripalveluista, vaan ne nivoutuvat yhdeksi toimivaksi kokonaisuudeksi virkaeläinlääkäreiden muodostaessa ruohonjuuritason ”valvovan silmän” tilatasolla ja elintarvikkeiden alkutuotannossa. Selkeyden vuoksi nämä tulisi yhdistää myös lakitasolla, mihin eläinlääkintähuoltolaki antaa parhaat mahdollisuudet. Luonnollisesti eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnasta sekä elintarvikevalvonnasta säädettäisiin edelleen pääasiassa ja tarkemmin vastaavissa substanssilaissa.

Laki eläinlääkäripalveluista 11 §:n mukaan maakunta voisi yhtiöittämisvelvoitteen estämättä tuottaa seura- ja harrastuseläinten peruseläinlääkäripalveluja omana toimintanaan myös siltä osin kuin markkinoilla olisi saatavana vastaavia palveluja.

Aluehallintovirasto pitää erittäin hyvänä, että yhtiöittämiseen ei velvoiteta. Säädösesitys on hyvin perusteltu. Eläintautien ennaltaehkäisy ja valmistautuminen eläintautiepidemioihin on nykyisin entistä keskeisemmässä asemassa kotieläintalouden elinehtojen ja turvallisen pellolta pöytään-

ketjun turvaamiseksi. Myös eläimistä ihmisiin tarttuvat zoonoosit ovat yhä lisääntyvä uhka ihmisten terveydelle. Eläintautivastustuksen ja eläinsuojeluvalvonnan ympärivuorokautisen toimivuuden vuoksi on tärkeää, että pelkästään virkatyötä tekevien eläinlääkäreiden lisäksi myös maakunnan praktikkoeläinlääkärit ovat virkasuhteessa maakuntaan. Samoin toimiva eläinsuojeluvalvonta edellyttää nopeasti käyttöön otettavia resursseja. Tällä hetkellä pääosa virkaeläinlääkäreistä hoitaa sekä tuotantoeläinten että seura- ja harrastuseläinten terveyttä ja sairauksia sekä terveydenhuoltoa. Pieneläinpotilaiden hoitaminen virka-aikana mahdollistaa riittävän tietotaidon ja lääkevaraston kiireellisten pieneläinpotilaiden hoitamiseen päivystysaikana.

Suomen eläintautiriskit ovat kasvaneet lähialueiden vaikeutuneen eläintautitilanteen vuoksi. Virkavastuulla toimivilla virkaeläinlääkäreillä on toimivalta taudin selvitys- vastustus- ja hävitystyöhön välittömästi. Valvontaeläinlääkärien määrä ei normaalitilanteessakaan riitä kaikkiin virkaeläinlääkäritehtäviin. Siksi on erittäin tärkeää, että joustava ja nopeasti käyttöön otettava virkaeläinlääkärijärjestelmä on käytössä myös jatkossa. Laista ollaan poistamassa 16 §, jossa on säädetty siitä, että tämän lain mukaisten tehtävien hoitamista varten maakunnassa on oltava tarpeellinen määrä kunnaneläinlääkärien virkoja. Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan tämä on ristiriidassa sen kanssa, että lakiesityksen perusteluissa on toisaalla todettu nykyisen virkaeläinlääkärijärjestelmän olevan tärkeä säilyttää. Tämän vuoksi säännös tarpeellisesta määrästä eläinlääkärien virkoja maakunnassa tulisi säilyttää laissa. Lisäksi eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontaa sekä elintarvikevalvontaa on käytännössä epätarkoituksenmukaista ja resursseja tuhlaavaa erottaa eläinlääkintähuollosta.

Lain 19 §:n perustelujen mukaan pelkästään praktiikkatehtäviä hoitava eläinlääkäri voisi olla joko virkasuhteinen tai työsopimussuhteinen. Kuitenkin niissä tapauksissa, joissa eläinlääkärien tehtäviin kuuluu edes vähäisessä määrin muissa laeissa säädettyjä valvontatehtäviä tai muita julkisen vallan käyttöön liittyviä tehtäviä, eläinlääkäriä tulisi olla virkasuhde. Myös tämä esitys on ristiriidassa virkaeläinlääkärijärjestelmän säilyttämisen tärkeyden kanssa, ja vaikeuttaa tarpeettomasti päivittäistyötä lain myötä lisääntyviä päivystystehtäviä ja töiden järjestämistä, sekä myös esimerkiksi mahdollisen eläintautiepidemian hallintaa. Kenelle tahansa maakunnan eläinlääkärille voi tulla vastaan tilanne, jolloin tarvitaan oikeutta julkisen vallan käyttöön, vaikka pääasialliset tehtävät olisivat pelkästään praktiikkaa. Lisäksi eläintautiepidemiassa kaikkien eläinlääkäreiden mahdollisuus hoitaa kaikkia työtehtäviä on tarpeen.

Laki eläinlääkäripalveluista 22 §:n mukaan maakunta voi osallistua eläinlääkäripalveluista kotieläimen omistajille tai haltijoille aiheutuneisiin kustannuksiin. Nyt voimassa olevan lainsäädännön mukaan kunta on päättänyt kustannuksiin osallistumisesta. Asiakkaiden tasapuolinen kohtelu ja eläinsuojelunäkökulma edellyttävät, että subventiomahdollisuus tulee säilyttää ja päätöksen kustannuksiin osallistumisesta tekee maakunta, kuten on esitetty.

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

-

Työ- ja elinkeinoministeriö, 28 lakiehdotusta, luku 1.5 (lakiehdotukset 1-2) ja 2.8 (lakiehdotukset 1-26)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

-

Sosiaali- ja terveysministeriö, 14 lakiehdotusta, luku 1.6 (lakiehdotukset 1-4) ja luku 2.9 (lakiehdotukset 1-10)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

Aluehallintovirasto esittää, että hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valvontatehtävät jäisivät edelleen lupa- ja valvontavirastoon, vaikka hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen koordinaatio siirretään maakuntiin.

Laki terveydensuojelulain muuttamisesta

4 §:stä puuttuvat nykyiset aluehallintoviraston tehtävät (terveydensuojelun alueellinen ohjaus ja valvonta sekä valvontayksiköiden terveydensuojelun arviointitehtävät)

4 §:n otsikko tulee muuttaa muotoon ”Valvonnan johto, ohjaus ja valvonta”

Pykälä tulee kirjoittaa muotoon, että ”Valtion lupa- ja valvontavirasto ohjaa ja valvoo tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten toimeenpanoa ja valvontaa sekä arvioi maakuntien terveydensuojelutehtävien toteutumista.”

6 §:n 4 momentissa on jäänyt muuttamatta kunnan terveydensuojeluviranomainen maakunnan terveydensuojelu-viranomaiseksi.

7 § Maakunnan terveydensuojeluviranomainen

Elintarvikelaissa ja tupakkalaissa viranomaista ei ole määritelty. Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan viranomainen tulisi määritellä kaikessa lainsäädännössä yhdenmukaisesti.

Aluehallintovirasto pitää selkeänä, että terveydensuojelulakiin kirjataan yksiselitteisesti, mikä taho käyttää viranomaisvaltaa maakunnan terveydensuojelulain tehtävien osalta. Ehdotuksessa käytetty termi maakunnan terveydensuojeluviranomainen on selkeä jatko kunnan terveydensuojeluviranomaiskäsitteelle kuin esimerkiksi viranomainen määriteltäisiin olevan yleisesti maakunta. Kunnan terveydensuojeluviranomainen tekee tällä hetkellä paljon viranomaisasiakirjoja suoraan asiakkaille ja toiminnanharjoittajille, joiden on hyvä tietää mikä taho, viranomainen viranomaisasiakirjat ja päätökset on laatinut.

Terveysuojelulain maakunnan terveydensuojelutehtävien hoitamiseen tulisi perustaa maakuntaan toimielin tai lautakunta. Viranomaistoiminnan joustavuus edellyttää sen, että toimielin voi edelleen siirtää viranomaistehtävien toimivalta alaisilleen, pätevyysvaatimukset, täyttävälle viranhaltijoille. Aluehallintovirasto perustaa näkemyksensä useiden vuosien kuntien terveydensuojelun ohjaus- ja valvontakokemukseen.

8 § ei sisällä yhteistyötä maakunnan eri organisaatioiden kanssa

8 § ehdotetaan muutettavaksi siten, että ”Maakunnan terveydensuojeluviranomaisen on yhteistyössä muiden viranomaisten sekä maakunnan, kuntien ja laitosten kanssa...

Lakimuutoksista puuttuu 20 a § Talousveden välityksellä leviävän taudin ehkäiseminen -pykälän muuttaminen

Se tulisi korjata siten, että 1 ja 2 momentin kunnan terveydensuojeluviranomainen tulisi muuttaa maakunnan terveydensuojeluviranomaiseksi ja 2 momentin aluehallintovirasto tulisi muuttaa Valtion lupa- ja valvontaviranomaiseksi.

52 ja 53 §:t muutetaan lakiehdotuksen mukaisiksi sellaisenaan

Jatkossa on tärkeää, että Valtion lupa- ja valvontavirastolla on valvontatehtäviään varten käytössään määräyksen antovaltuudet sekä tarvittavat pakkokeinot määräysten toteuttamiseksi käytössään.

Mikäli tehtävän suorittamisen katsotaan vaativan jatkuvaa päivystysvelvollisuutta, tulee harkita tehtävän sijoittamista suoraan sosiaali- ja terveysministeriöön. Mikäli jatkuvaa päivystysvelvollisuutta ei tarvita ja tehtävä sijoitetaan lupa- ja valvontavirastoon, tulee 52. §:ään lisätä lause, jonka mukaan Sosiaali- ja terveysministeriöllä on otto oikeus määräysten antamisessa ja tällöin Valtion lupa- ja valvontaviraston tulee avustaa määräystehtävien suorittamisessa.

Ympäristöministeriö, 26 lakiehdotusta, luku 1.7 (lakiehdotukset 1-8) ja luku 2.10 (lakiehdotukset 1-18)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

Laki maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta

8 § Maakunnan ja kuntien yhteistyö alueiden käytön suunnittelussa

Aluehallintovirasto pitää erittäin tärkeänä, että nykyinen terveydensuojelulain elinympäristöön vaikuttavan toiminnan ja järjestämisen terveydensuojelulain 2 §:n mukainen periaate liitetään maankäyttö- ja rakennuslain 8 §:n mukaiseen yhteistyöhön. Yhteistyötä tulee maakuntaudistuksen myötä tiivistää erityisesti maakunnan terveydensuojeluviranomaisen kanssa.

2.10 Ympäristöministeriön hallinnonala

Laki ympäristönsuojelulain muuttamisesta

222. § 4 momentin kunnan terveydensuojeluviranomainen tulisi muuttaa maakunnan terveydensuojeluviranomaiseksi.

Kohta 6. Tässä kohdassa voitte jättää muita lausunnoilla olevaa hallituksen esitystä koskevia uudistuksen täytäntöönpanoon liittyviä kommenttejanne, huomioitanne ja näkemyksiänne.

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 6? Pakollinen kysymys.

Ei

Ulkoministeriön hallinnonala

-

Oikeusministeriön hallinnonala

-

Sisäministeriön hallinnonala

-

Puolustusministeriön hallinnonala

-

Valtiovarainministeriön hallinnonala

-

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala

-

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala

-

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala

-

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala

-

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala

-

Ympäristöministeriön hallinnonala

-

Hallinnonalariippumaton yleinen palaute täytäntöönpanoa koskeviin lakiehdotuksiin

-

Kääriäinen Tuula
Itä-Suomen aluehallintovirasto